

ورتالىقتىڭ ەكولوگيالىق ورتانى قورعاۋدى قۇزاۋ - نەكسەرۋى جالعاسۇدا

ورتالىق ەكولوگيالىق ورتانى قورعاۋدى قۇزاۋ - نەكسەرۋ 5 ـ گرۇپپاسى ەڭ سوڭعى تەپتىعى ارىز ـ ارمان ستەرىن اۆتونوميالى رايوننىڭ بىتىرۋىنە وتكىزدى

انار بۇلت \ شىنجاڭ گازەتنىڭ

”تىلشىسى ۋاڭ يايۇن 5 ـ ايدىنڭ 14 ـ

كۇنى ۋىرەمچىىدەن خابارلايدى. 5 ـ

ايدىنڭ 12 ـ كۇنى ورتالىق ەكولوگيالىق

ورتانى قورعاۋدى قۇزاۋ ـ تەكسەرۋ 5 ـ

گرۇپپاسى 33 ـ توپىتاعى 23 ارىز ـ ارمان

”سىن شىنجاڭنىڭ بىتىرۋىنە وتكىزدى،

بارلىعى بۇقارادان كەلگەن حاتتار بولپ،

مۇنىڭ شىنىدە اۆتونوميالى رايونعا 17

”سى، شىنجاڭ ”ۋندىرىس ـ قۇرىلىس

بيڭتۇاننىا 6 ”سى وتكىزىلدى. وسىمەن

ورتالىق ەكولوگيالىق ورتانى قورعاۋدى

قۇزاۋ ـ تەكسەرۋ 5 ـ گرۇپپاسىنىڭ

شىنجاڭغا كەلىپ جايعاسقاننان قازىرگە

دەيىنگى ارىز ـ ارمان ستەرىن بىتىرۋگە

وتكىزىپ بەرۋى تۈگەلدەي اياقتادى.

33 ـ توپتا اۆتونوميالى رايوننىڭ بەـ

تىرۋىنە وتكىزىلگەن ارىز ـ ارمان ستەـ

رى 7 ايماق، وبلىسى، قالامەن قاتىستى

بولعان، اشالاپ ايتساق، بايىنغولىن

موڭغۇل اۆتونوميالى وبلىسىنا 6 ”سى،

”ۋرمىچى قالاسىنا 3 ”سى، التاي ايماعىنا

3 ”سى، اقسۇ ايماعىنا 2 ”سى، سانجى

خۇيزۇ اۆتونوميالى وبلىسىنا، قۇمىل قالاـ

سىنا جانە حوتان ايماعىنىڭ ارىرىنە ”بىر

”سى سايعان. لاستائۇ تۇرلەرىنە ”بولپ

قاراعاندا، اۆتونوميالى رايون قابىلداغان

17 ارىز ـ ارمان ”سىنىڭ شىنىدە ەكوـ

لوگيانىڭ، اتىوسفەرانىڭ، سۇدىڭ لاستاـ

ۋىنا قاتىستى تۇرلەر ”بىر شاما كوپ

بولپ، بۇلار قورشاعان ورتا ماسەلەلەـ

رى جالبى سانىنىڭ جەكە ـ جەكە %35.8ىن،

%29.4ىن، %23.5ىن يەلەگەن.

تانىستىرۇعا قاراعاندا وسى رەتكى

ورتالىقتىڭ ەكولوگيالىق ورتانى قورعاۋـ

دى قۇزاۋ ـ تەكسەرۋى 33 توپتا جالبى

2087 ارىز ـ ارمان ”سىن شىنجاڭنىڭ بەـ

تىرۋىنە وتكىزگەن. مۇنىڭ شىنىدە اۆتوـ

نوميالى رايونعا 1755 ”سى، شىنجاڭ

”ۋندىرىس ـ قۇرىلىس بيڭتۇانىىنا 332

”سى وتكىزىلگەن.

اۆتونوميالى رايون قابىلداغان 1755

ارىز ـ ارمان ”سىنىڭ بارلىعى ”ئارتىپ

بويىنىشا قاتىستى ايماق، وبلىسـ،

قالالاردىڭ بىتىرۋىنە تاپسىرىلعان. مۇنىڭ

شىنىدە ”ۋرمىچى قالاسىنا 811 ”سى،

اۆتونوميالى رايون شىنجاڭغا قاتىستى اقپار جاريالاۋ ”ماجىلىسن وتكىزدى

كوپتەگەن ماماندار، وقىمىستار امەريكانىڭ ادامدىق ۇققىغا سۇعالانقىن جاساعان شىن كىيىن اشكەرەلدى جالە سىن تەزىنە الدى

شىنجاڭ مەديتسىنا داشۋەسىنىڭ

باستىعى قايسار ابدۇكەرىم مىنالاردى

”بىلدىردى: امەريكا دۇنيە جۇزىندەگى

ەڭ وزىق ەمدەۋ جابىدىقتارى مەن

تەحنىكاسىنا يە، الايدا، جاڭا تىپتى ايدارـ

شا ۇيرۇس وكپە قابىئۇ نىدەتمەن جۇـ

عمىدالغان جانە ولگەن ادام سانى ەڭ

كوپ مەملەكتەكە اينالدى. امەريكا ۇكەـ

مەتى خالىقتىڭ تىرشىلىك ۇقىعى مەن ساـ

لاماتتىق ۇقىعىنا نەمقۇرايدى قاراپ،

نىدەتكە قارسى اتتائۇ شاراسىن قاراستىرـ

ماي، ۇزدىكىسىز ”بەيعامدىققا باسپ“،

بارىنشا ساياسي ويىن ويىناپ، بۇقارانىڭ

نازارىن بۇردى.

”امەريكانىڭ 240 نەشە جىلدىق

تاريچىندا، سوعسقا قاتىناسپاعان ۋاقىتى

20 جىلعا جەتپەيدى“، ـ دەدى شىنجاڭ

قوعامدىق عىلىمدار اكادەمىياسى زاڭ

عىلىمىن زەرتتەۋ ورنىنىڭ اعا زەرتتەۋـ

شىسى گو بەي، ـ تولقىسىز ساناققا قاراـ

عاندا، دۇنيە جۇزىلىك ەكىنشى سوعىس

اياقتاعاننان 2001 ـ جىلعا دەيىن، دۇنيە

جۇزىندەگى 153 ۇڭىرەدە 248 رەت قارۋلى

قاتتىعىس تۇىلعان، مۇنىڭ شىنىدە امەريكاـ

نىڭ قوزغاعانى 201 رەت بولعان. سوعسـ

قۇمار امەريكا قاشاندا قارۋلى كۇش

”شوقپارىن“ قوقاڭداتىپ، وزگە ەلدىڭ

يەلىك ۇقىعىنا قاساقانا سۇعاناقاتتىق

جاساپ، وزگە ەلدىڭ ادامدىق ۇقىعىن

اياققا تاپىتاۋدا.

جۇڭگو قوعامدىق عىلىمدار اكادەمياـ

سى امەريكانى زەرتتەۋ ورنىنىڭ اعا

زەرتتەۋشىسى ليۇ ۋيدۇڭ مىنالاردى

”بىلدىردى: امەريكانىڭ ”بىر قىدىرۇ

شىنجاڭغا قاتىستى سۇرقيا ”ماسقارالىمەـ

نىڭ“ استارىندا، ىلعي دا امەريكا مەملەـ

كەتتىك دەموكراتيا قور قوعامىنىڭ كوـ

لەڭمەكىسى جاتادى. وسى قور قوعامى

2022 ـ جىلى ”جۇڭگو شىنجاڭ نىسانىـ

نان“ 9ىنا قارجىلاي كۈمەك كورسەتكەن،

بۇل سايكەس مەزگىلدەگەندە %100.48

ارتقان. وسى نىسانداردىڭ كەيىرەۋلەرى

كوركەمونەر اتىن جامىلىپ شەكاراۋىشىـ

(باسى 1 ـ بەتتە)

يىنجەنەرياسى مەملەكەتتىڭ ”بىرىنشى توپـ

تاعى تاۋ، سۇ، ورمان، اتىز، كول،

جايلىم، قۇمدى ”بىر تۇىلعالاندىرىپ

قورعاۋ جانە قالپىنا كەلتىرۋ يىنجەنەرياسـ

نا جاتادى ”ارى شىنجاڭدادى تۇڭغىشى

تاۋ، سۇ، ورمان، اتىز، كول، جايلىم،

قۇمدى ”بىر تۇىلالاندىرىپ قورعاۋ جانە

قالپىنا كەلتىرۋ يىنجەنەرياسى سانالادى،

ول اقسۇ وزەنىنىڭ تۇتاس الابىنا ورنـ

لاشقان، تاۋ، سۇ، ورمان، اتىز، كول،

جايلىم، قۇم تۇتاس فاكىتوردى قورعاۋ

جانە قالپىنا كەلتىرۋگە ساياتىن تاۋ، سۇ

يىنجەنەرياسى.

اقسۇ ايماققتى جاراتىلىستىق بايلىق

مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ

شۇجى ياڭ يۇڭنىڭ تانىستىرۇىنا قاراعاـ

دا، تارىم وزەنىنىڭ ماڭغزدى سۇ قاينارى

وڭىرىندىگى (اقسۇ وزەن الابى) تاۋ،

(باسى 1 ـ بەتتە)

جول شىراقتارى قىستاق جولىن بويلاي

ورناتىلعان، جارقىسىز ـ كۈنە قۇمداندار

كوفەحانا بولپ وزگەرتىلۇ ۇستىندە،

قىستاقنىڭ بارلىق جەرىىنەن قاتار ـ قاتار

سالىنعان رەتتى ۇيلەر كوزگە شالىنادى،

قىستاق نۇرىغىندارىنىڭ جۇزدەرىىنەن

باقمت كۇلكىسى ەسەدى.

وسى وزگەرىستەردىڭ بارلىعى

تىنباي ارتقان ەكونوميكالىق ناقتى

قۇاتىنىڭ ارقاسى.

قزىلىسۇ وبلىسى بوييا يىنفورماتىسيا

ىلىم ـ تەحنىكاسى شەكتى سەرىكتەستەـ

ىڭى، انتۇش شانشۇي اۋىل شارۋاشلىعىن

گۈلدەندىرۇ يىنجەنەرياسى شەكتى سەـ

رىكتەستىڭى، تاۋخۇاداۋ ساياحاتتتىق

قىزمەت وتەۋ شەكتى سەرىكتەستىڭى،

سۇىق قىسىم كەرىپشى جاساۋ زاۋۇدى،

قوجالىق قىزمەت وتەۋ سەرىكتەستەـ

ىڭى... ”شاعىن پويەزدىڭ“ دامىلىسىز

العا جۇرۇيمەن، ”ئىلىشى ”بىرتالاي سەـ

رىكتەستىكتەردى كوزى شالدى.

شى كىۋي بۇلاردىڭ بارلىغىنىڭ قىستاقنا

قۇرىلعان سەرىكتەستىك نەمەسە قارجى

قوسقان سەرىكتەستىكتەر ەكەندىگىن

ايىتتى.

2019 ـ جىلدىان باستاپ، ۋاقۋاق

قىستاعىندا جالبى قارجىمەن تىركەلۇ،

قارجى شىعارىپ جارنا مەڭگەرۇ جانە

جارناعا قاتىناسۇ تاسلىمەن 5 سەرىكتەسەـ

تىك قۇرىلدى، وسى سەرىكتەستىكتەر

قىستاق تۇرىغىندارىنىڭ جۇمىستائۇندىاعى

تاماشا ورنىغا اينالۇمەن بىرگە، بۇكىل

قىستاقنىڭ ورتا تازالىمەن جونگە سالۇ،

نەگىزدىك قۇرىلىمى قۇرىلىسى سىياقتى

قىستاق دارەجەلى سىتەردى باستارۇ قىزـ

مەتىن دە كۈتەرەمگە الدى. قىستاق كولـ

لەكتىۋىنىڭ تازا كىرىسى 2019 ـ جىلعي

300 مىڭ يۇاننان ارتىپ 2021 ـ جىلى

”بىر مىلليون 570 مىڭ يۇانغا جەتتى،

ۋاقۋاق قىستاعى ”مەملەكەتتىك اۋىل ـ

(باسى 1 ـ بەتتە)

”تاڭداۋلى ”ءداستۇرلى مادەنيەتتى كوردـ

نىس وڭىرلەرنە جەتكىزۇ“ كونسەرتى

سىياقتى قىيىىلداردى ورىستەتەدى؛

”ۋرمىچى قالاسى شىنجاڭ بايىرىى ەكوـ

لوگيالىق باقشا كورىنىس ”وڭىرى جالبى

خالىقتىق دوۋيىن جارىسىن، ”ءداستۇرلى

جازبا كوشىرمەسى مادەنيەت كوركەموـ

نەر كورمەسىن وتكىزەدى؛ تارباغاتاي ايدـ

ماعى 16 ـ كەزەكتى شىنجاڭ تارباغاتاي

شاعانتوغاي ناۋ گۇلى مەرەكەسى، جايبلاۋ

مۇزىكا مەرەكەسى سىياقتىلاردى وتكىزەـ

دى.

نىدەتتەن ساقىتاۋ ـ تىزگىندەۋ قىزـ

مەتىن ويداعىداي سىتەۋ العى شارتىندا،

رايونىمىزدىڭ كورىنىس وڭىرلەرى كەشـ

سۇ، ورمان، اتىز، كول، جايلىم، قۇمدى

”بىر تۇىلالاندىرىپ قورعاۋ جانە قالپىنا

كەلتىرۇ يىنجەنەرياسىنىڭ اتقارۇ كولەمى

اقسۇ قالاسى، ونسۇ اۋدانى، اۋات اۋدانى

جانە ”ۇشۇتۇرپان اۋدانى سىندى 4 اۋدان،

قالانى شارپىپ، جالبى كولەمى 3 مىلليون

602 مىڭ 300 گەكتار. بوراننان ساقىتاـ

نىپ، قۇمدى بوگەۋ قابىلەتىن جوعاردـ

لاتۇ، جاسىل القاپتىڭ ەكولوگيالىق حاـ

ۋىپىسىزدىگىن قامىتاماسىز ەتۇ، وزەن

الابىنىڭ سۇ ەكولوگياسىن قورعاۋ، قالـ

پىنا كەلتىرۇ، ورمان مەن جايلىمىنىڭ

ەكولوگيانى نارلەندىرۇ يقۇاتىن جوعاردـ

لاتۇ، تىرشىلىك ورتاق تۇىلعاسىن وڭماۋ

قابىلەتىن جوعارىلاتۇ سىندى جالبى 5 ۇلكەن

يىنجەنەريا بويىنىشا 35 قوسالقى نىسان ورـ

نالاستىرىلعان.

”بۇرىن اقسۇدىڭ ەكولوگيا قۇرىلىـ

سى نەگىزىنەن اعاش ەگىپ، ورمان

”وسىرۇدى تىناقق ەتكەن. قازىر ەكوـ

لوگيا قۇرىلىسى ستەورلدى، بارلىق

سالانى قامىتىغان جۇيەلى يىنجەنەرياغا ايدـ

ئالدى“، ـ دەدى ياڭ يۇڭ، تارىم وزەندەـ

نىڭ ماڭغزدى سۇ قاينارى وڭىرىندەگى

(اقسۇ وزەن الابى) تاۋ، سۇ، ورمان،

اتىز، كول، جايلىم، قۇمدى ”بىر تۇىلعاـ

لاندىرىپ قورعاۋ جانە قالپىنا كەلتىرۇ

يىنجەنەرياسىن اتقارۇ، ”سوز جوق، اقسۇ

وزەنى الابىنىڭ كلىمات شارىت ـ جاعداـ

يىن جاقسارتىپ، سۇدىڭ ەكولوگيالىق

ورتا ساپاسىن جوعارىلاتىپ، ەكولوگياـ

نى قورعاۋ، قالپىنا كەلتىرۇ مەن ەكوـ

لوگيا كاسىپ سالاسى جاراسىمدى

بىرگە ”ومىر سۇرەتىن جاڭا ۇلكى قالپـ

تاستىتىپ، ەلىمىزدىڭ سولتۇستىك

قۇمنان ساقىتاۋ بىلدەۋىنىڭ ماڭغزدى

ەكولوگيالىق حاۋىپسىزدىك قالىتقىسىن

اناعۇرلىم بەكەمدەيدى.

نىڭ ماڭدايشالىغىنا جەكە ـ جەكە ”ۋىنىم

ورتالىعى، ساياحاتشىلاردى قابىلداۋ ورتـ